NIEUWSBRIEF EVANGELIE LEVENSNABIJ
www.evangelielevensnabij.be

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Leven VERWEVEN

- Driemaandelijks contactblad 37ste jaargang nr. 3 (juli – augustus – september 2025)
- Afgiftekantoor: 9030 Mariakerke MAIL.
- Evangelie Levensnabij Rekeningnummer IBAN-nr. BE45 9795 3507 0189
- Contactadres redactieverantwoordelijke: Bart Pieters, Begijnhof 34, 8500 Kortrijk.
bart.pieters@skynet.be - 056 21 47 12
- Website: www.evangelielevensnabij.be

--- INHOUD ---

Blz. 2	Redactioneel
Blz. 3	Lieddag De Lier
Blz. 3	In memoriam Jef Ravelingien
Blz. 6	Yassin El Attar over de erkenning van de moskee van Kortrijk
Blz. 9	Opvang vluchtelingen en kansarmen in Zeebrugge
Blz. 12	Klein verhaal
Blz. 14	Tomás Halik – vernieuwd christendom
Blz. 17	Jeremiade
Blz. 17	Peter Schmidt en Jean Paul Van Bendegem
Blz. 18	Nos autem sperabama: radicale hoop
Blz. 20	Gebedsviering Antwerp Pride
Blz. 21	De roep om een sterke man
Blz. 23	Rustpunt

In de kijker ....

Bedankt Jef Ravelingien
p. 3

De erkenning van de moskee van Kortrijk
p. 6

BEZIELD VERBAND

1. Redactioneel

Het eerste kwart van de 21ste eeuw zit erop. Het aanvankelijk goede gevoel van velen, bij de start van het 3de millennium, zijn we helemaal kwijtgeraakt. Oorlogen, klimaatverandering en onberekenbare staatshoofden maken van de aarde een onveilige plek voor haar huidige en aanstaande bewoners.

Zien.
Jawel, eindelijk is het algemeen doorgedrongen: de ontwrichting van het klimaat op wereldvlak is geen tijdelijk verschijnsel. En de oorlogen die woeden raken ons allemaal.
Ook wie tot voor kort onwetend of onverschillig bleef, voelt zich thans haast persoonlijk geraakt door het onmenselijk lot van de Gazanen.

Oordelen.
Ook de analyse is nu duidelijk. Dit zijn geen natuurverschijnselen. Het menselijk ras ligt aan de oorsprong ervan. En draagt er de volle verantwoordelijkheid voor.
Dit geldt natuurlijk voor de oorlogsgruwel, maar ook voor de ontwrichting van het klimaat wereldwijd. Het zijn de gassen en andere uitwerpselen die de mens sinds de eerste industriële revolutie uitstoot, die onze planeet onleefbaar maken.

Handelen.
Waarom blijft het remediëren schromelijk achterwege? Omwille van kortetermijndenken en omwille van de financiële belangen van een machtige minderheid.
Broederlijk Delen heeft het over de 25%-revolutie. Je hebt 25% van de bevolking nodig om een systeem te veranderen. Het is de kritische massa die de wereld doet kantelen.

En dus er is nog iets nodig: verscherpt moreel bewustzijn. Daar hebben christenen (waaronder deze Nieuwsbrief), samen met leden van andere levensbeschouwingen, een essentiële rol te spelen. Spiritualiteit is niet levensvreemd. Lees er het artikel over Jef Ravelingien maar op na.

* * *

Op 10 september 2025 werd Charlie Kirk in Utah, USA, doodgeschoten. Kirk was een uiterst rechtse influencer, populair bij conservatieve jongeren, aanhanger en persoonlijke vriend van Donald Trump, Nu zouden we kunnen reageren met “Wie wind zaait zal storm oogsten”. Maar dat doen we best niet. Want dan suggereren we dat – dodelijk – geweld verantwoord is als je aan de goede kant staat. Trump zelf gaat in zijn reactie wel polariseren: “Retoriek van radicaal-links is rechtstreeks verantwoordelijk voor dit terrorisme".

Maar er is nog een tweede reden om deze spreuk achterwege te laten. “Wie wind zaait…” is een Bijbelcitaat: Hozea 8,7. Een citaat uit de Bijbel plukken om er het eigen gelijk mee te illustreren, moeten we leren achterwege te laten. Dit gebeurt door mensen die hem fundamentalistisch lezen. Zij gaan bijvoorbeeld, in Israël en in de USA, de bezetting van Gaza en de Westelijke Jordaanoever rechtvaardigen vanuit de belofte aan Abraham en de inname van het Beloofde Land door de Israëlieten.

Wij lezen de Bijbelse geschriften grotendeels symbolisch. En dan komen we uit bij een universalistische lezing van Gods beloften. Hij vertrouwt deze aarde (het Beloofde Land) toe aan ons, mensen, om er zijn rijk van liefde, gerechtigheid en vrede op te vestigen. Dan wordt de kerk niet langer een religie in oppositie met andere religies, maar eindelijk ‘katholiek’ (betekent oorspronkelijk universeel of algemeen) en oecumenisch (allereerst verwijzend naar de gehele bewoonde wereld). Inclusief in plaats van exclusief. Christenen ten dienste van het welzijn van alle mensen. Dit in samenwerking met moslims en leden van andere levensbeschouwingen. Wat in tegenstelling staat tot de omvolkingstheorie van extreemrechts: want wij zien moslims als zusters, broeders en bondgenoten. In deze context wordt ‘zien, oordelen en handelen’ een opdracht waarmee we nog een tijdje zoet zijn.

(Rob)

2. Lieddag De Lier Brugge: zaterdag 29 november

Goed nieuws! Op zaterdag 29 november (start van de advent) mogen we Tom Löwenthal en Kees Kok in Brugge ontvangen voor een lieddag met als titel ‘Heet Hem welkom’.

We zingen bekende en minder bekende liederen, éénstemmig en meerstemmig: liederen rond verlangen, verwachting en nieuw begin. Al zingend houden we de hoop levend dat het kan: vrede en gerechtigheid voor allen, een nieuwe aarde waar alles woont.

De muzikale leiding ligt in de handen van Tom Löwenthal. Kees Kok geeft duiding bij de liederen. We eindigen de lieddag met een liturgisch moment waarin we een aantal van de ingestudeerde liederen samenbrengen.

Geen mooiere manier toch om samen de advent in te zetten!
Om uit de kosten te geraken zouden we 100 enthousiastelingen bijeen moeten krijgen. Ben jij daar één van en/of maak je dit initiatief ook bekend bij mogelijke andere geïnteresseerden?
Vooraf inschrijven is noodzakelijk, graag tegen ten laatste 22 november.
Alle info m.b.t. inschrijven en betalen vind je op de website van de Lier: www.delier.be

Datum en plaats: zaterdag 29 november 10u-17u in ‘De Torre’ Sint Kruis
Deelnameprijs: €20 met mogelijkheid tot sociaal tarief
Organisatie: De Lier ism De Colores - met de steun van Evangelie Levensnabij

3. In memoriam Jef Ravelingien

Dank je wel, Jef

Jef Ravelingien (18 januari 1938 – 24 juni 2025) en zijn inbreng bij Evangelie Levensnabij

Jef Ravelingien werd in 1963 in zijn thuiskerk Deerlijk tot priester gewijd. Hij werd toen leraar aan het Sint-Jozefsinstituut in Torhout. In die tijd deed het bisdom Brugge een oproep tot priesters om in Latijns-Amerika te gaan werken. Enkele Torhoutse priester-leraars – onder wie de onlangs in El Salvador overleden Roger Ponseele – gaven er gevolg aan en ook Jef Ravelingien dacht eraan, maar door gezondheidsproblemen kon dat toen niet.

Jef stond – met o.a. Roger Ponseele en Piet Declercq – aan de wieg van de ‘Basisgroepen’. In 1977 werd hij hiervoor vrijgesteld. “De Kerk moet ijveren voor rechtvaardigheid en herverdeling van de middelen”: die boodschap van Mgr. Romero wilde hij verkondigen. Enkele weken voor hij in 1980 vermoord werd, kwam Romero nog naar Brugge op uitnodiging van Jef Ravelingien en de Basisgroepen. Nadien organiseerde Jef jarenlang Romeroherdenkingen en in 2000 schreef hij een boek over Romero met de titel ‘Alleen voor de liefde buig ik’.

Samen met anderen was Jef Ravelingien ook een kritische stem binnen de Kerk. Zo kwam hij ten tijde van de zaak-Vangheluwe in de media met een scherpe openbare brief aan kardinaal Danneels omdat die volgens hem meer begaan was met het imago van de Kerk dan met het leed van misbruikte slachtoffers. Vangheluwe was zelfs een studiegenoot van hem.

Jef was een actief deelnemer aan Evangelisatie Levensnabij en dit vanaf de eerste ontmoetingsdag van 24 september 1988. Met heel wat leden van de Basisgroepen in zijn kielzog. Hij nam niet alleen deel aan de algemene vergaderingen, maar werd meteen lid van de werkgroep ontmoetingsdag. In 1990 trad hij toe tot de stuurgroep.

In december 1991 schreef hij een verontwaardigde reactie op het zogenaamde Groot Beraad van de diocesane pastorale raad van het bisdom Brugge: *Men is erin geslaagd om anderhalf uur over spiritualiteit bezig te zijn, zonder één keer te spreken over die enorme dynamiek die vandaag uitgaat van gelovige mensen en -gemeenschappen die hun lot en hun leven verbonden hebben met uitgestotenen, verdrukten, arm gehouden mensen. Onvoorstelbaar! (…) Wat ik gisteren allemaal heb gehoord over het bidden van Jezus. Ik hield het niet meer voor mogelijk. Ignorantia crassa, heb ik vroeger nog geleerd… Een onwetendheid die moeilijk te vergeven is. Alsof er niet wereldbreed bewegingen ontstaan bij en rond vluchtelingen, migranten, Vierde Wereld mensen, in krottenbuurten; alsof er niet overal kloosterlingen uitbreken, met of zonder toelating, om hun roeping te kunnen beleven: de armsten dienen. Niet van boven uit, maar ertussen…*

Het werd een lange brief die zijn plaats kreeg in een extra nummer van deze Nieuwsbrief (4de jaargang, januari 1992). Hij werd voorafgegaan door een uitspraak van de Antwerpse bisschop Paul Van den Berghe in dezelfde geest: Er zijn er die gekozen hebben voor een spiritualiteit die zich uitdrukt in een inzet voor de armen, in een afstand doen van elk klerikaal voorrecht, en in een ontlediging van elke macht. We zouden deze priester-arbeiders, deze religieuzen en deze leken die zich inschakelen in basisgemeenschappen, deze permanente diakens of deze pastorale werkers wel héél veel onrecht aandoen als we er zouden van uitgaan ‘dat ze geen spiritualiteit hebben.’ De brief van Jef werd gevolgd door een dozijn instemmende reacties en een brief van Jan Vanden Berghe aan bisschop Roger met een pleidooi voor ‘verankerde spiritualiteit’.

Op de 9de ontmoetingsdag (12 oktober 1996) begeleidde Jef een atelier rond illegalen. De dag werd afgesloten met een viering waarop Roger Ponseele getuigde. Jef Ravelingien bleef trouw meewerken in de Algemene Vergadering tot en met oktober 2010, toen de laatste ontmoetingsdag in strikte zin plaatsvond.

Al vele jaren woonde priester Ravelingien in Sint-Andries waar hij ook medepastoor was, in de priesterequipe van de parochie. In 2012 ging hij met pensioen. Intussen verbleef hij een kleine drie jaar in het woon-zorgcentrum waar hij overleden is. De uitvaartdienst in de parochiekerk van Sint-Baafs begon als volgt.

We brengen symbolen aan van zijn priester-zijn:
de stola
want Jef droeg het zachte juk van herder zijn
en niet in eigen naam
maar in naam van Hem die hem geroepen heeft.

We brengen een bijbel aan, zijn Bron
hij was thuis in dat bevrijdend verhaal
van God en mensen.
Hij heeft het dagelijks gelezen
en met zijn leven verder geschreven

Zijn kelk en zijn pateen, tekenen van eucharistie
Hij heeft ze vaak gevierd
En vooral geleefd.

Beste mensen, aanvullend bij de priesterlijke symbolen willen wij vanuit de Basisgroepen graag nog enkele andere symbolen aanbrengen die ons met Jef en met elkaar verbinden.

• Eerst en vooral 'de steen des aanstoots' met het opschrift *'Alleen voor liefde buig ik'*. Zo werd Christus ooit genoemd: de steen des aanstoots.
Wat volgt, is hiervan een levendige illustratie: *Alleen voor liefde buig ik.*

• We brengen *Latijns-Amerika info* aan, bijna 50 jaar lang keurig samengesteld door Jef, met het dagboek van Piet, een brief van Roger of Ludo, een schets van de toestand door Dominigue, om de band met Midden-Amerika levendig te houden. Dank je wel, Jef.

• We brengen een schilderijtje van bisschop Oscar Romero aan.
San Romero, vermoord om zijn voorkeuroptie voor de armen. Ja, wij hebben hem hier in Brugge ontmoet. Hij werd een van onze sterkste inspiratiebronnen. Ook voor Jef, vooral voor Jef. We danken voor die vele intense Romeroherdenkingen.

• We herinneren aan de inbreng van Jef voor *Fakkels en Kruisen*. De Goede Vrijdagtocht door de Brugse straten langs de kruisen van de wereld, stil, ingetogen, bewogen vooral door het leed van nu, ver weg én dichtbij. Dank Jef, medestanders en bondgenoten voor jullie inzet.

• We brengen ons basisboek aan '*De toekomst begint nu!'* Jef was voluit mede-auteur van dit boek vol memoria. Hoe je inkeer omzet in strijd. Hoe geloven vooral een kwestie is van praktijk. We zijn dankbaar Jef voor je begeleiding, inspiratie, bemoediging.

• We brengen ons wekelijks berichtenblaadje Giet ut aan. Een Brugs woord voor Doe maar. Lange jaren samengesteld door Jef. Met een oplijsting van verbindend nieuws over infoavonden, acties, equipes, vieringen, geboortes, huwelijken, overlijdens, of initiatieven van bondgenoten.

• We brengen ten slotte de Yucca aan. De Yucca staat symbool voor El Salvador en wordt bewonderd om haar taaiheid, koppigheid, veerkracht.

Daar is ons verhaal van basisgroepen begonnen. Naar hier overgewaaid via Piet en Brord. We zijn dankbaar dat Jef vrijgesteld werd voor de jonge beweging, eerst deeltijds, even later voltijds. En of hij zich gegeven heeft in geloof, hoop en liefde. Dank je wel, Jef.

4. Yassin El Attar over de erkenning van de moskee van Kortrijk

Eind 2013 werd mij gevraagd om op 22-jarige leeftijd deel te gaan uitmaken van het Kortrijkse moskeebestuur. Na even nadenken ben ik ingegaan op de vraag. Toen dat nieuws doorsijpelde bij mijn omgeving leverde dat heel wat bedenkelijke blikken op. Veel niet-islamitische vrienden waren verbaasd dat een jongeman met een brede interesse en open blik op de wereld zich zou gaan inzetten voor iets dat ze zagen als ‘achterhaald, ouderwets en reactionair’. Ook veel islamitische vrienden reageerden terughoudend. Wat zou ik, die net kwam piepen, kunnen betekenen in een wereld die wordt gedomineerd door de oudere, eerste generaties moslims? Er zijn twee hoofdredenen waarom ik uiteindelijk toegehapt heb, ondanks mijn eigen initiële aarzeling.

Ten eerste geloof ik sterk in het islamitische (maar tevens ook christelijke en joodse) concept van rentmeesterschap, zoals ik al eens toegelicht heb in eerdere bijdrage. Ik geloof dat het de plicht is van éénieder om, als het kan, verantwoordelijkheid op te nemen om, met veel eerbied, verder te bouwen op datgene wat de generaties voor ons opgebouwd hebben om dat dan later in een goede staat opnieuw over te dragen naar de komende generaties. Dit concept van rentmeesterschap staat vandaag sterk onder druk door de toenemende individualisering en atomisering van de samenleving. Steeds meer krijg je het gevoel dat een belangrijk deel van de mensheid zich onthecht heeft van traditie en familie en het leven louter vanuit het eigen perspectief en belang bekijkt. De doorgedreven commercialisering en bijhorende concurrentiële ratrace leidt ertoe dat hebzucht en geldgewin belangrijker worden dan waarden zoals gemeenschapszin, verantwoordelijkheid, zorgzaamheid en solidariteit.

Het feit dat de eerste generaties van mijn gemeenschap, in een niet-evidente situatie, het pad geëffend hebben voor jongeren zoals mezelf appelleerde aan mijn plicht als goede rentmeester om in te gaan op hun vraag om de werking te gaan versterken. De reden waarom ze me het vroegen beschrijft de tweede grote motivatie die ik had. Als jongeman die sterk geworteld is binnen de Kortrijkse moslimgemeenschap, maar die ook zeer vertrouwd is met het Vlaamse referentiekader en de Vlaamse manier van denken, zagen ze voor mij een belangrijke rol weggelegd in het binnenbrengen van dit perspectief binnen de moskee. Uiteindelijk is deze opdracht uitgemond in twee concrete projecten: het uitbouwen van een werking voor jongeren die eigentijds en pertinent is én de brug slaan naar de brede Kortrijkse samenleving.

Tijdens de eerste jaren hebben we voornamelijk ingezet op het slaan van bruggen naar iedereen van goede wil die samen wilde bouwen aan deze stad. We zetten in op onder meer interreligieuze dialoog,

uitwisselingsactiviteiten en moskeebezoeken. Daarnaast bouwden we partnerschappen uit met sleutelspelers uit het onderwijs, het middenveld en het lokaal bestuur. Initieel gingen we aan de slag met veel goeie moed en enthousiasme maar we kwamen al snel in onrustiger vaarwater terecht. De opkomst van IS, de aanslagen in Parijs en Brussel, de Syriëstrijders en de vluchtelingencrisissen zorgden ervoor dat er met veel wantrouwen gekeken werd naar onze gemeenschappen. Het is in deze periode dat ik me ten volle realiseerde dat een erkenning als lokale geloofsgemeenschap een onmisbare voorwaarde is om onze belangrijke maatschappelijke rol op een goede manier te kunnen vervullen.

De erkenning als lokale geloofsgemeenschap betekent dat je door de overheden van ons land wordt omgevormd tot een openbare instelling met bepaalde maatschappelijke en publieke taken en verantwoordelijkheden. In ruil daarvoor worden de bedienaars van de eredienst bezoldigd door de federale overheid en worden eventuele tekorten in de werkingskosten bijgepast door de provincie. Het is eigenlijk gelijkaardig met de meeste lokale parochies behalve dan dat een lokale moskee helemaal autonoom werkt. Er is dus geen hiërarchische structuur of bredere organisatie waar de moskeegemeenschap deel van uitmaakt.

Gedurende de voorbije jaren hebben we al heel wat gerealiseerd op basis van het engagement van talloze vrijwilligers. We zullen de volgende jaren ook blijven inzetten op geëngageerde vrijwilligers. Het grote verschil is echter dat we hen nu professioneel kunnen omkaderen met betaalde krachten. Zo komt er nu veel meer capaciteit om bv. moskeebezoeken te organiseren.

Wij ontvangen ongeveer een honderdtal groepen per jaar, de voorbije jaren moesten vrijwilligers of bestuursleden vaak verlof nemen om deze groepen tijdens de week te kunnen ontvangen. Dat is natuurlijk wel héél veel gevraagd van een grote groep vrijwilligers. Maar ook als het gaat over het opbouwen van theologische expertise en het ontwikkelen van een pertinent aanbod naar jongeren is het belangrijk om een aantrekkelijk professioneel aanbod te kunnen doen naar de gegeerde imams die de islamitische theologie beheersen én de leefwereld van jonge moslims in onze samenleving kennen. Deze imams en hun expertise zijn onmisbaar om een tegengewicht te bieden tegen de vaak reactionaire en niet-productieve visies op islam die onze jongeren overspoelen op sociale media.

Het is onze ambitie als lokale geloofsgemeenschap om onze jongeren te prikkelen en uit te dagen om verder te kijken dan de versimpelde zwart-wit versie van de islam die vanuit sommige hoeken

gepropageerd wordt. Dit is nodig om jongeren ervan te overtuigen dat ze hun islamitische identiteit volledig kunnen omarmen en tegelijk actief burgerschap en engagement kunnen tonen naar de maatschappij waarin ze opgroeien. Deze valse tegenstelling wordt uitgedragen door zowel reactionaire moslims als door islamofoben en is heel schadelijk voor het goed samenleven tussen diverse religieuze groepen.

Je zou dus denken dat ook de overheid deze urgentie al een tijdje inzag en al jaren werk maakt van de erkenning en professionalisering van lokale geloofsgemeenschappen. Quod non. Ter illustratie: in 2017 dienden we een erkenningsaanvraag in nadat we voldoende werking uitgebouwd hadden om onze maatschappelijke relevantie aan te tonen. Later dat jaar kwam er de zogenaamde ‘erkenningsstop’ van minister Homans. Zij wilde eerst het decreet hervormen. Het bleef volledig windstil tot het najaar van 2021. Minister Somers kwam met het langverwachte nieuwe decreet - met goed nieuws voor ons.

Omdat we al lange tijd een dossier hadden ingediend kwamen we in aanmerking voor de ‘verkorte procedure’ van 1 jaar. In 2022 dienden we ons dossier in en in 2023 zouden we dan – eindelijk- erkend kunnen worden. We doorliepen een zeer rigoureuze screening waarbij onder meer het lokaal bestuur, de federale politie, de witwascel, de Staatsveiligheid, de provincie, en de Vlaamse informatie- en screeningsdienst een onderzoek verrichten en een advies formuleerden. Ondanks het feit dat al deze adviezen positief waren bleef het opnieuw oorverdovend stil tot net voor de verkiezingen van 2024. Naar aanleiding van enkele juridische procedures moest het decreet opnieuw aangepast worden. Minister Rutten – die ondertussen minister Somers was komen vervangen – weigerde om geloofsgemeenschappen te erkennen (ook al hadden de wijzigingen in het decreet geen enkele relevantie voor ons dossier) en schoof alles opnieuw op de lange baan. Het voorbije jaar hebben we dus de volledige procedure opnieuw moeten doorlopen, opnieuw met uitsluitend positieve adviezen. Deze zomer kregen we dan eindelijk het verlossende nieuws van minister Crevits dat de erkenning een feit is.

De voorbije jaren zijn dus echt een calvarietocht geweest op administratief vlak. De uiteindelijk erkenning voelde initieel als een eindpunt van een lang traject: een erkenning van onze verbindende werking en een boodschap van de samenleving dat we als evenwaardig lid aanzien worden. Deze boodschap en symboliek is voor ons veel belangrijker dan administratieve en financiële voordelen. We zijn er de voorbije jaren in geslaagd om onze werking volledig te laten draaien op giften uit de lokale gemeenschap en het vrijwillig engagement van Kortrijkse moslims.

Toch is deze erkenning geen eindpunt, maar pas het begin. Een doorstart zo u wil. We kunnen nu op een veel professionelere en structurelere manier werken om impact te hebben. In combinatie met de verhuis naar de nieuwe site stelt het ons in staat om een motor te zijn voor de versterking van onze gemeenschap én voor het goed samenleven in onze stad voor de komende decennia. Maar daarvoor ligt er nog veel werk op de plank. We moeten dus, zoals het goede rentmeesters betaamt, opnieuw onze verantwoordelijkheid nemen en verder werken om de samenleving te verbeteren en ze in zo goed mogelijke staat door te geven aan de komende generaties. En daarvoor reiken we de hand naar iedereen van goede wil die zich hier mee voor wilt engageren.

5. Opvang vluchtelingen en kansarmen in Zeebrugge

Sinds een 10-tal jaren is er een onthaalpunt bij mij in de pastorie van Zeebrugge, Heiststraat 77. Elke dag kunnen transmigranten, daklozen en ook kansarmen terecht in dit onthaalpunt. Elke avond is er een voedselbedeling. Om 18 uur voor de vluchtelingen en om 19 uur voor de kansarmen.

Iedere avond mag ik naar de Carrefour gaan om voedseloverschotten. Wat niet wordt uitgedeeld, wordt in diepvriezers bewaard en op maandag en woensdag uitgedeeld via de sociale kruidenier ‘De Kabba’. Eenmaal per week komt Poverello uit Brugge ook wat overschotten ophalen. De plaatselijke bakker en De Spar leveren ook regelmatig voedseloverschotten. De rest wordt aangekocht. Zo kunnen we een twintigtal gezinnen wat hulp geven.

Elke maandag komen de ‘Dokters van de wereld’ gratis consultatie houden voor alle kwetsbare mensen en hulpbehoevenden. Er is een dokter en een verpleegkundige aanwezig vanaf 14 uur. Een keer per jaar komt een mobiele equipe langs voor allerhande vaccinaties. Vroeger kwam Caritas International om de vluchtelingen bij te staan bij het opmaken van een dossier, maar die samenwerking is een 6-tal jaren geleden gestopt omwille van bezuinigingen in de organisatie van Caritas. Af en toe komen er een paar personen van Fedasil om de vluchtelingen informatie te geven.

Fernand Maréchal en vrijwilligers krijgen de titel 'Ambassadeur van de vrede'

In de tuin van de pastorie staat een container met twee douches en een toilet, een geschenk van kardinaal Jozef De Kesel, toen hij bisschop was van Brugge. Verder is er een kledijbank voor het uitdelen van kleren en schoenen aan wie daar behoefte aan heeft. Bij financiële problemen wordt er geholpen voor kleine bedragen zoals voor onkosten van medicatie, ticket voor openbaar vervoer, lidgeld voor een vereniging, opladen energiekaart….

Wij betalen zelf. Het geld wordt dus niet aan de persoon in kwestie gegeven. Indien nodig zorgen we ook voor onderdak. Er is een goede samenwerking met de scheepvaartpolitie vooral voor de opvang bij dringende situaties. Bv. een gezin met kleine kinderen wordt ontdekt in een vrachtwagen en krijgt dan voor de nacht onderdak in de pastorie. We kunnen rekenen op een twintigtal vrijwilligers die zich inzetten voor dit project.

Hoe is het begonnen?

Dit soort ‘zwervers’ zijn hier al meer dan dertig jaar. Dat is geen nieuw gegeven. In november 2015 doolde een groepje van een vijftiental personen, voornamelijk Iraniërs, rond de Stella Mariskapel, in de strandwijk, hier een eind verderop. Enkele buurtbewoners wilden die mensen helpen met wat eten en kledij. Ze vroegen mijn hulp daarbij. Zo is dat daar klein begonnen. De fameuze

uitspraak van gouverneur Carl Decaluwé dat mensen geen voedsel mochten uitdelen aan illegale vluchtelingen, heeft veel veranderd. Plots stonden alle mogelijke radio- en tv-stations van over heel Europa aan de deur. Ik herinner me dat ze hier met drie ploegen uit Italië stonden, toen in die periode duizenden mensen per dag in Italië toekwamen, en hier maar twintig of dertig. Gouverneur Decaluwé waarschuwde ons dat dat hier geen tweede Calais mocht worden!

Ik ben er altijd van overtuigd geweest dat Zeebrugge geen tweede Calais zou worden, want er zijn hier te weinig afvaarten naar Engeland in vergelijking met Calais en Duinkerke.

Met alle heisa kwamen ook de steunbetuigingen. Er kwamen nieuwe vrijwilligers. ‘Dokters van de Wereld’ en ‘Caritas International’ boden hun medewerking aan. Zo raakte de hulp beetje bij beetje georganiseerd, en weken wij en onze vrijwilligers uit naar de Sint-Donaaskerk en de pastorie. Daar is meer plaats om kleding en voedsel te stockeren en daar is ook een ruimte voor consultaties van de dokters en voor juridisch advies van ‘Caritas International’. We boden ‘s morgens een ontbijt en ‘s avonds een warme maaltijd aan. In noodgevallen kunnen mensen ook overnachten. Sinds de corona geven we een voedselpakket mee i.p.v. een warme maaltijd. Dit heeft het voordeel dat ze dit kunnen opeten als het hen past in de loop van de nacht of de volgende morgen. Regelmatig voeren wij zieken en mensen met wonden naar een ziekenhuis. Alles draait hier op een grote groep vrijwilligers: mensen van alle leeftijden, uit Zeebrugge, Brugge, Lissewege, Zwankendamme, Bredene, de ruime regio, tot het Kortrijkse zelfs. De meesten lopen niet te koop met hun werk. Ze vertellen dat niet iedereen in hun familie en vriendenkring dat aanvaardt.

Er zijn nu eenmaal voor- en tegenstanders van wat we doen. Ik krijg veel negatieve sms’en, mensen gooien met eieren en stenen naar de pastorie en naar de kerk. Ik probeer vriendelijk te blijven. Onlangs was er hier weer een betoging van een klein groepje mensen van N-VA, Vlaams Belang, Voorpost – bijna allemaal van buiten Zeebrugge. Ze stonden te roepen en te tieren. Ik ben naar buiten gegaan om te proberen te praten, maar dat heeft geen zin. Ze zien mij als de oorzaak van alle ellende in Zeebrugge, punt uit. Ze willen geen oplossing. Al wat ze willen is conflict.

Eigenlijk ben ik als pastoor een ‘nieuwkomer’. Ik ken Zeebrugge uit mijn kindertijd. We woonden in Brugge, en in die tijd kwamen Brugse gezinnen in de zomer naar hier. Velen hadden toen een cabine op het strand, nu nog steeds trouwens. Nadat de pastoor hier eind 2011 onverwacht was gestorven, vroeg de bisschop of ik Zeebrugge onder mijn hoede wou nemen. Ik heb dat een tijd gecombineerd met mijn aalmoezenierschap in AZ Sint-Jan in Brugge, en in 2013 ben ik hier komen wonen om me voltijds aan de parochie te wijden. Ik mag zeggen dat ik me intussen goed heb weten te integreren.

Natuurlijk begrijp ik de mensen uit Zeebrugge die angst hebben. Met hen probeer ik wel eens in gesprek te gaan. Ik vraag of ze al met die mensen hebben gepraat, ernaar geluisterd? Neen? Stel je in de plaats van iemand die alles achterlaat en naar hier komt, zeg ik. Zou jij dat niet doen als je geen uitweg meer vindt? Met mij gaat dat niet gebeuren, antwoorden ze dan. Ik zeg, je weet dat niet, we hebben hier ook twee oorlogen gehad.

Fernand Maréchal in de Sint-Donaaskerk waar transmigranten terecht kunnen

Als je de mensen verzorgt, neem je de overlast weg. Als je zorgt voor een toilet, dan doen ze hun behoefte niet elders. Als je ze eten geeft, moeten ze geen eten gaan bedelen of stelen. Maar als je ze voortdurend opjaagt, dan ga je veel meer overlast hebben natuurlijk.

Wie zijn de vluchtelingen die we willen helpen? Het zijn vooral mensen uit Syrië, Irak, veel Iraniërs, Somaliërs, mensen uit Mali, Soedan, Ethiopië enz.…. Er zijn er ook uit Noord-Afrika, maar dat is een totaal andere populatie met een heel andere mentaliteit. Ik durf ze niet meer samen te leggen zonder erbij te blijven. Er is snel conflict. De meesten die hier toekomen hebben geen idee van de situatie hier. Ze hebben duizenden kilometers afgelegd, zien op de kaart dat kleine stukje tussen Zeebrugge en Engeland, ze denken, 'we zijn er'. Van alles wordt geprobeerd, in camions, vanuit Frankrijk met kleine bootjes – wat levensgevaarlijk is. Het Kanaal is een autostrade van boten. Vorige zomer had iemand een roeiboot gekocht! Als het lukt over de Middellandse Zee, waarom hier dan niet, is de redenering.
We proberen steeds hen te overtuigen om in België asiel aan te vragen. Want ze horen ook de verhalen van mensen die hier jaren wachten op een beslissing, die intussen ingeburgerd zijn, en toch ten slotte worden teruggestuurd. Ze hebben geen vertrouwen in het systeem hier. In Engeland daarentegen heb je geen papieren nodig. Als je daar geraakt, ben je vertrokken. Ik zeg hen dat ze er worden uitgebuit, maar als ze vier euro per uur verdienen is dat een massa geld. Neen, Engeland! Dat is hun idee. Dat zit erin gebakken. Ze proberen tot het lukt.
Soms denk ik, laat ze door. Over hoeveel mensen gaat het?

Wat voor zin heeft die hele klopjacht, dat kost miljoenen. En ze geraken er toch. En hoe moeilijker de overtocht, hoe meer controles en acties, hoe meer geld de mensensmokkelaars vragen. Als je hen gewoon doorlaat, zouden de smokkelaars geen geld meer verdienen.

Het echte probleem is eigenlijk de afstand tussen wat er echt aan de hand is en het probleem dat ervan wordt gemaakt. Je hoort dan in de pers dat er vorig jaar 'zoveel duizend vluchtelingen' zijn opgepakt, maar velen worden gewoon drie keer per week opgepakt. Twintig mensen, drie keer per week, op een maand is dat 240 hé, enzovoort.
Naast veel kritiek krijgt onze werking rond de Sint-Donaaskerk ook al heel wat erkenning, tot ver buiten Zeebrugge en de regio. Ik ben een beetje een symbool geworden. De prijzen die ik gekregen heb staan uitgestald op mijn dressoir. Ja, ik zeg: ge moet dat aan mij niet geven, ge moet dat aan de groep geven. Maar goed, ik heb me erbij neergelegd dat ik een beetje het gezicht geworden ben, zowel voor de tegenstanders als voor de voorstanders.

Ik kreeg enkele jaren geleden een grote kraaienpoot waarin 'Prijs van de schone contrariteit' staat gegrift. Rik Bevernage, de directeur van De Werf in Brugge, is enkele jaren geleden gestorven. Op zijn sterfbed zei hij, je moet iets doen voor de vluchtelingen van Zeebrugge. Na zijn dood hebben familie en vrienden beslist om elk jaar de prijs uit te loven van 'de schone contrariteit'. Kunstenaar Geert Vandewalle maakte dit beeld van een kraaienpoot – dat werkt een beetje tegen, maar als je lacht heb je ook kraaienpootjes. Er zit dus ook iets hoopvol en humoristisch in. In februari 2019 was het een jaar geleden dat Rik stierf, en ontving ik als eerste die prijs.

En wat in de toekomst? Zolang Europa niet aan één zeel trekt zal dat nooit opgelost raken. Ik herinner me hoe in de jaren zeventig een paar honderdduizend Vietnamese vluchtelingen naar Europa kwamen. Toen was er geen discussie. Ze werden verdeeld onder de landen. Dat verliep vlot. En stopt met oorlog voeren. In de kerk staat een mooi werk van de Blankenbergse kunstenaar Piet Wittevrongel, een bom met vluchtelingen op. Zolang we wapens leveren aan conflictsituaties zullen er vluchtelingen komen.

Fernand Maréchal – Interview van Joon Bilcke

6. Klein verhaal

Ik kijk niet meer naar het nieuws, zei ze, ik kan er niet meer tegen…
En het is elke dag dezelfde miserie…
Alles in mij protesteerde : ik wil het nieuws wel volgen en op zoek gaan naar goede en betrouwbare informatie…
Ook als de journalist waarschuwt: de beelden kunnen heftig zijn… mogen we niet wegkijken maar, ons laten raken door de harde realiteit bij medemensen.

Ook als die éne foto uit de krant dagenlang in mijn hoofd blijft spoken:
Drie Palestijnse jongens gebogen over het lichaam van hun vader… Doodgeschoten bij een voedselbedeling.. De gezichten van de jongens zijn schreeuwend vertrokken in een onpeilbaar verdriet dat hun verdere leven zal tekenen…
Kinderen in onrecht, wanhoop, honger en pijn …Het is mijn zwakke plek en van de meeste moeders, denk ik…Van ieder mens, hoop ik…

Een tijd geleden ontvingen we mensen uit onze geloofsgemeenschap voor een ontmoeting met gesprek.
We wilden samen nadenken over wat ons bezorgd maakt en ook over waar we hoopvol over zijn.
Ook daar klonken bezorgdheden over oorlog en onrecht.
Veel nieuws wordt vluchtig gebracht en er circuleert veel propaganda en populisme.
Mensen wezen op het belang van duidingsprogramma's en degelijke pers.
Maar ook over het toenemend belang van de digitale wereld waren we bezorgd, het wordt allemaal ingewikkeld als je wat ouder wordt…
En daar hadden we het ook over: bezorgd over het ouder, afhankelijk en eenzaam worden… De grote milieuproblemen, die nu echt niet meer te ontkennen zijn…
De uitdagingen in onze multiculturele maatschappij…

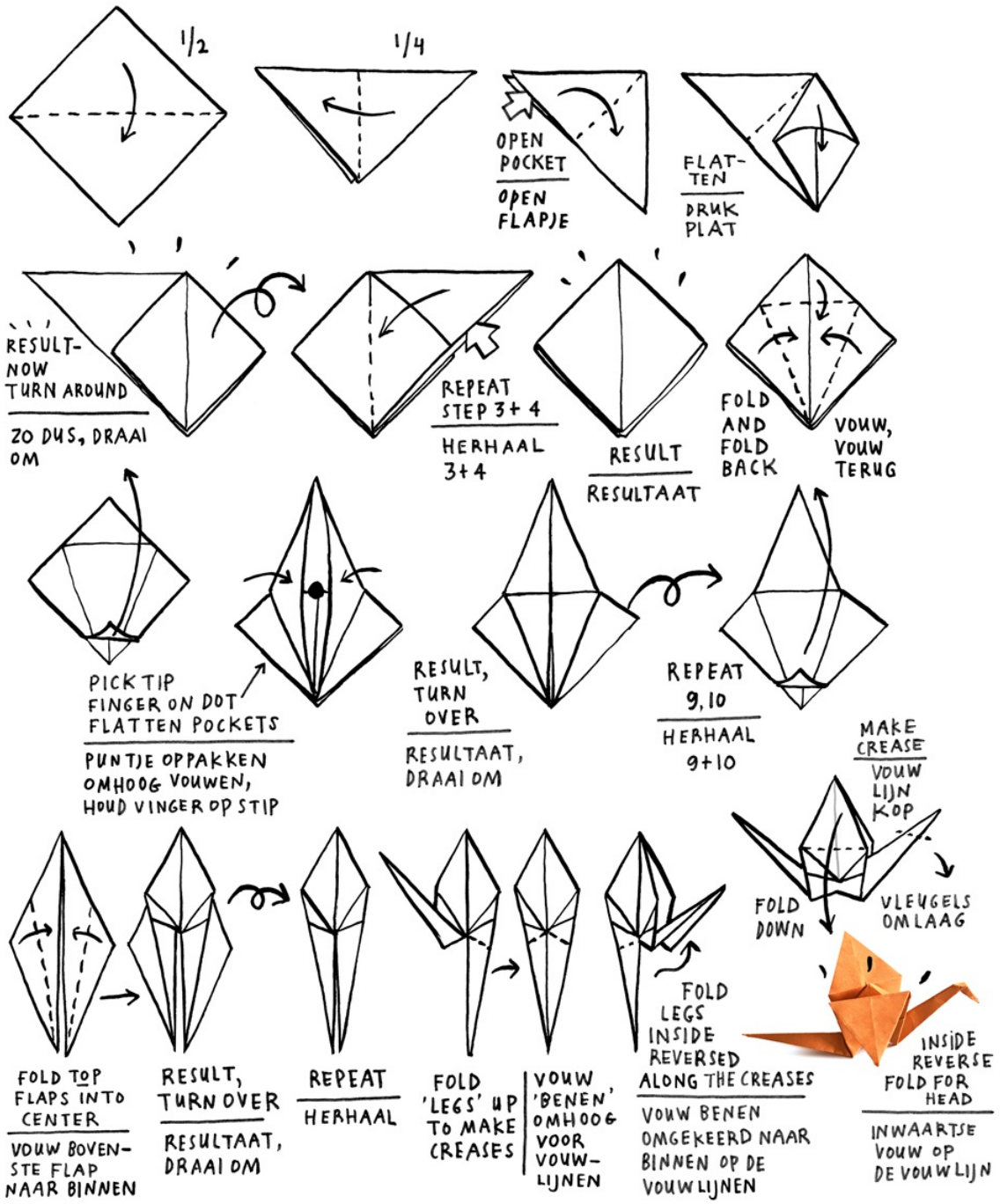
We krijgen zo graag zekerheden, garanties en geruststellingen maar, machteloosheid overvalt ons vaak…En wat geeft ons dan hoop?

We hoorden dat mensen hoop putten uit verbondenheid, zoals de bijeenkomsten van onze gemeenschap. Tegenstemmen en moedige protesten zijn hoopvol.
Zelf in verbondenheid met anderen je stem laten horen, een petitie tekenen, samenkomen, op straat komen…
De veerkracht en solidariteit van jonge mensen die aan de toekomst willen bouwen, stemt ons hoopvol…

En dan hoorde ik het mooie verhaal van de kraanvogels.
Ze staan symbool voor vrijheid, vrede, geluk…

Op vele plaatsen kwamen mensen samen om sierlijke kraanvogels te vouwen met de origami techniek, jong en ouder kan het en deed het…
Het is verbindend om dat samen met anderen te doen en, hoe klein ook, het is een bijdrage aan een positief signaal, een klein teken van hoop en verzet…

De kraanvogels werden tot slingers verwerkt en tot raamversiering. Zo wordt het ook voor bezoekers en passanten een teken en gespreksonderwerp…
Misschien een moment van reflectie, dankbaarheid om het eigen veilige leven, een moment van ontroering en schoonheid of een duwtje uit de onverschilligheid…

Misschien bereikt een foto van de zorgvuldig geplooide kraanvogels een schermpje, ergens ver weg…
Bij mensen die de wanhoop nabij zijn en zich verlaten voelen…En geeft het hen wat hoop…

Energie die je niet in negativiteit verliest, kan je inzetten om iets positiefs te doen: meewerken aan verbinding en wie weet aan verandering…

Hoop is levensnoodzakelijk… het is niet ‘geloven dat alles goed komt’, maar blijven streven naar verbetering…
Stappen die we alleen maar, liefst samen met anderen kunnen zetten.
Hoop ik…

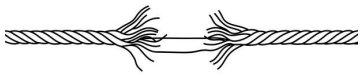
Greta

7. Tomás Halik – vernieuwd christendom

Een uitgebreide kennismaking met deze Tsjechische theoloog lazen we twee jaar geleden in deze Nieuwsbrief onder de titel ‘Tomás Halík door de bril van Ignace D’hert’ (1). Zijn nieuwe boek (2) plaatst hij onder het motto “*U moet uzelf niet aanpassen aan deze wereld, maar u veranderen door uw gezindheid te vernieuwen*.” (Rom. 12,2)

Hij richt het tot de paus van zijn dromen, paus Rafaël. Maar ik vermoed: had hij dit boek een paar maanden later geschreven, hij had het gericht tot paus Leo. Wie de vorige boeken van Halík heeft gelezen, zal heel wat daaruit terugvinden. Maar hier gaat hij toch, geloof ik, een stap verder.

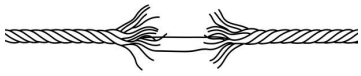
Reeds in de eerste bladzijden van zijn boek levert hij een ernstige kritiek op **de huidige kerk**: “Zowel in de wereld van vandaag als in mijn katholieke kerk kom ik heel vaak pathologische en destructieve vormen van religie tegen.” Halík koestert de diepe overtuiging dat vernieuwing door transformatie van onze gezindheid de basisvoorwaarde is voor een authentieke en vruchtbare hervorming. Het gaat niet alleen om de transformatie van een bureaucratisch, door schandalen geteisterde instituut in een flexibel netwerk van onderlinge samenwerking: deze transformatie beoogt de zelfoverstijging van de huidige vorm van het christendom.

De veranderingen in de institutionele structuren zijn nochtans noodzakelijk. Ze kunnen echter alleen ontstaan als bijproduct van de nieuwe dingen die de kerk op de voorbije synode begon te leren. Dat is meer bepaald de **cultuur van het luisteren.** Gods stem is niet alleen te horen in het geschreven Woord. We kunnen het luisteren naar de Geest evenmin vervangen door de gehoorzaamheid aan de kerkelijke gezagsdragers. Ook de kerk moet luisteren naar de ervaring en de beoefening van het geloof door Gods hele volk (sensus fidelium) en soms door eenzame en hinderlijke profetenstemmen.

Paus Franciscus erkende dat het bij de misbruiken in de kerk niet slechts om falende individuen gaat. Ze zijn een symptoom en gevolg van klerikalisme. **Klerikalisme** is een besmettelijke ziekte. Ook leken kunnen erin vervallen. Dan willen ze zich door uiterlijke verschijning (kledingstijl, gedrag, levensstijl of titels) van de ‘wereld’ onderscheiden. Maar gedragen zich tegelijkertijd als bezitters van wereldlijke macht.

Het hoort tot de **profetische taak** van de kerk missstanden onder eigen mensen te zien en aan het licht te brengen. Haar profetische taak omvat zowel maatschappijkritiek als kritiek op abnormale verschijnselen in de kerk. Een profeet moet eveneens duidelijk maken dat iedere crisis nieuwe mogelijkheden opent.

Het christendom mag zijn ‘**katholiciteit**’ niet prijsgeven. Katholiek betekent in oorsprong universeel. Het christelijk geloof is immers niet zomaar één van de mogelijke levensbeschouwingen. Het heeft de universele missie er te zijn voor alle mensen. Wil deze aanspraak op universaliteit echter in overeenstemming zijn met het evangelie, dan moet het zich ontdoen van alle arrogantie van wie ‘de waarheid in pacht menen te hebben’. Het moet een kenotisch christendom worden dat de zelfontlediging (kenosis) van Jezus navolgt.

Jezus vertrouwde zijn leerlingen de profetische taak toe om de ‘tekenen van de tijd’ te verstaan. Het gaat hier om meer dan het leveren van commentaar op de Russische agressie tegen Oekraïne of op het Israëlisch-Palestijns conflict. **De tekenen van de tijd** manifesteren zich vooral in tijden van crisis, in tijden waarin ‘paradigmawisselingen’ plaatshebben. Het oude sterft en het nieuwe wordt geboren. Het oude, dat is de nostalgie naar de christianitas, die in de romantiek werd geïdealiseerd, maar dat is eveneens de moderne vorm van christendom als levensbeschouwing.

Het is de taak van het christendom om naar buiten te treden uit zijn vorige confessioneel begrensde vorm en zich te transformeren tot een geloofwaardig **universeel aanbod voor de hele mensheid**. Halík put hiervoor inspiratie uit de visie van Karl Rahner op God als absolute toekomst en op het dynamisch godsbegrip van Teilhard de Chardin. Dit wordt een ‘oecumene zonder grenzen’, al heeft de kerk hiertoe nog een lange weg af te leggen.

Eeuwenlang heeft de katholieke kerk vooral aandacht besteed aan de correcte leer en de naleving van de morele voorschriften. De hervormingspogingen dienen zich echter op de eerste plaats te richten op de ervaring van **de aanwezigheid van de levende God als de kern van alle leven**. Als sommige predikers zich uitsluitend richten op kwesties als abortus of homoseksuele relaties, maken ze een goedkope overwinning mogelijk voor amorele populisten die deze retoriek alleen maar hoeven over te nemen. Geloofsgemeenschappen moeten niet moraliseren, maar een cultuur van dialoog en wederzijds respect in de publieke ruimte brengen. Ze dienen ook een stem te zijn van hen die hun eigen stem niet kunnen laten horen.

De taak van zielzorg is niet om op een gezaghebbende manier leiding te geven, maar op een geduldige manier begeleiding, aanmoediging en inspiratie voor de eigen zoektocht. God bevindt zich immers IN onze leefwereld. Dus helpen we mensen om hun leven, die stroom aan dagelijkse gebeurtenissen, te begrijpen en als een **geschenk en opdracht** te aanvaarden. De essentie van de contemplatieve benadering is een dialogische relatie met de werkelijkheid. Ik luister, probeer te begrijpen en ook te reageren.

Het tweede Vaticaans concilie herkende de eenheid van de kerk als eschatologisch doel. Deze **oecumenische openheid**, dit wezenskenmerk van katholiciteit, houdt in:
1 - eenwording van christenen
2 - toenadering tot gelovigen van andere religies
3 - toenadering tot mensen zonder religieus geloof
4 - opnemen van onze ecologische verantwoordelijkheid. Het doel is van de hele planeet één bewoonbare ruimte te maken.
Elk van deze vier dialogen roept bij Halík vragen op. Mogen we de ontmoeting aan de

gemeenschappelijke eucharistische tafel nog uitstellen? Bestaat ‘religie’ eigenlijk wel? Is een geloof met open vragen niet een dieper geloof dat dichter bij het leven staat dan een geloof zonder vragen? Is mijn naaste ook niet: onze moeder aarde, dieren, planten, zon en maan?

In een zevende hoofdstuk (hij noemt ook dit een brief aan de paus, deze keer onder de titel ‘**Moeder Kerk, treed naar buiten!**’) bespreekt Tomás Halík een aantal voorstellen uit het recente synodale proces: m.b.t. gehuwde priesters, homoseksuele geaardheid, de wijding van vrouwen tot diaken en priester. Deze hervormingsmaatregelen vereisen decentralisatie én mentaliteitsverandering.

Er is een wezenlijk onderscheid tussen **katholiciteit en katholicisme**. Katholiciteit streeft naar het algemeen welzijn. Ze verwezenlijkt zich door deelname aan de vorming van een wereld waarin allen hun charisma in solidariteit kunnen ontwikkelen, en waarin niet alleen de waardigheid van ieder mens, maar ook het welzijn van de hele planeet wordt gerespecteerd. Deze katholiciteit wordt bedreigd door het katholicisme. Deze is een ideologie die pluraliteit verwerpt en de daaruit voortvloeiende veranderingen in de positie van de kerk in cultuur en samenleving. We vinden ze terug in een aantal pauselijke documenten uit het Pius-tijdperk (1846-1958) en in de geest van het eerste Vaticaans concilie.

Welk geloof bezit een kracht die onze wereld kan helen? Geen enkel antwoord van theologen, filosofen, antropologen, historici, sociologen en psychologen vindt Halík bevredigend. Laten we dan de bron van religie zoeken in die allesomvattende en tegelijkertijd allesoverstijgende diepte: **het mysterie van alle werkelijkheid** dat we God noemen, die het geheel van alles wat is, omvat en overstijgt. Het christendom kent een drievoudige weg naar dat mysterie: geloof, hoop en liefde.

De zending van de kerk bestaat erin een ruimte te zijn waarin Jezus voortleeft in ons geloof, hoop en liefde en in de dienst aan mensen in nood. De synodale vernieuwing waartoe paus Franciscus oproept, omvat de verdieping van dialoog tussen de drie componenten van de kerk: de hiërarchische (die de continuïteit met de traditie vertegenwoordigt), de democratische (die de sensus fidelium vertegenwoordigt) en de charismatisch-profetische (die de aanwezigheid van de goddelijke Geest vertegenwoordigt). En elke eucharistieviering geeft voedsel: aan de gelovige voor zijn of haar levensweg en aan de kerk voor haar weg door de geschiedenis.

(1) Nieuwsbrief Evangelie Levensnabij, 2023 nr. 3, p. 4-8 (na te lezen op onze website)
(2) Tomás Halík, Dromen van een nieuwe morgen. Thuiskomen in een vernieuwd christendom, KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht, 2025

8. Jeremiade

Kunnen we het allemaal even wat simpeler maken?

Uren duiding en experten op onze traditionele media. Miljoenen meningen op de online en offline. Allemaal om te zeggen wat we kunnen en moeten denken, hoe complex alles in elkaar zit én hoe moeilijk het is om het juiste te doen. Ik verslind ze ook massaal, die meningen, die interpretaties. Boeiend, leerrijk, maar soms is het misschien ook eindeloos tijdverlies.

Duizenden preken beluisteren terwijl het eigenlijk zo simpel is als wat. Behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden. De richtingaanwijzers zijn helder. Getuige daarvan is ook het Jezusverhaal. Zo éénvoudig dat er geen excuus ernstig genoeg is om ze niet toe te passen. Of alvast iedere dag te proberen.

Tijd voor de nu-modus. Geen oneindige pogingen meer om het uit te leggen. Ik geloof dat wie het wil begrijpen, wie er voor open staat, geen excuses heeft om het niet te doen. Ik kies voor duidelijkheid, voor handelen, voor nu in plaats van later.

Mededogen is vandaag, liefde is vandaag, zorg is vandaag, vergeven is vandaag. Mensenrechten is vandaag, vrede is vandaag.

De modus is nu. De modus is simpel. Stop de excuses.

Jeremie Vaneeckhout

9. Peter Schmidt en Jean Paul Van Bendegem in dialoog

De een is exegeet, bekend van ‘Het Lam Gods’ en ‘In de handen van mensen: 2000 jaar Christus in kunst en cultuur’. De ander emeritus professor van de V.U.B., filosoof van de wiskunde. Een katholiek priester en een vrijzinnig filosoof: twee vrienden.

Hun dialoog verloopt rond vijf onderwerpen:
1. **We zijn hier**. M.a.w. we zijn zomaar in het bestaan geworpen.
2. **Ken jezelf.** Gaat ook over ouder worden. Schmidt is 79, Van Bendegem 72.
3. **Maakt taal de werkelijkheid?** Schilderkunst, wiskunde, God, ethiek,…
4. **Het klimaat verandert onze wereld.** Beide nemen de klimaatkwestie heel ernstig.
5. **Wat mogen we hopen?** Wat kan ik kennen, wat moet ik doen, wat mag ik hopen?

Er zitten filosofische overpeinzingen in hun gesprek. Soms ook humoristische. En over de klimaatverandering gaat het de

dramatische toer op. Het valt op dat ze het over zoveel zaken roerend eens zijn.

Twee citaten als smaakmaker:
Peter Schmidt: “Waarheid is toch geen kwestie van ‘elk zijn waarheid’? Het gaat er toch om dat je samen de waarheid zoekt en je ver houdt van de drang om je gelijk te willen halen, het debat te willen winnen, de ander te willen overtuigen? En als je samen op weg gaat in het zoeken naar de waarheid, dan kun je toch ook niet meer kwaad of vijandig zijn tegenover elkaar?” (blz. 92)

Jean Paul Van Brendegem: “De Club van Rome kwam in de jaren 1960 met dat prachtige maar ook dramatische beeld van de lelie in de vijver om het effect van exponentiële groei uit te leggen. Je kent het wel: stel dat je een vijver hebt met in het midden één lelie, die zich elke dag met twee vermenigvuldigt. Na dertig dagen is de helft van het vijveroppervlak bedekt met lelies. Wanneer moet je je dan zorgen beginnen te maken? Niet als de helft bedekt is, want dan is de dag erna alles verzwolgen door lelies en is het game over. Je moet dus veel vroeger al ingrijpen, ook al zie je op dat moment slechts één kleine lelie in een gigantisch grote vijver. Op dat moment kun je misschien nog denken `o, dat komt wel goed', maar dat is echt niet het geval. Dus ja, dat soort waarschuwingen klonk zestig jaar geleden al.” (blz. 109 over de klimaatverandering)

---

(1) ‘Peter Schmidt en Jean Paul Van Bendegem in dialoog over grote en kleine levensvragen’, Frederique Vanneuville, Otheo books, 2025

10. Nos autem sperabama: radicale hoop

“Nos autem sperabamus: wij hadden nochtans gehoopt” (Lucas 24, 21). Herken je deze zinsnede? Ze wordt uitgesproken door de Emmaüsgangers. En ze druipt van de ontgoocheling. Zij waren met die Jezus opgetrokken, vol verwachting dat Gods nieuwe schepping met hem was aangebroken. Maar helaas…

Deze woorden passen ons als gegoten. Onze ouders vertelden ons over twee wereldoorlogen. Maar daar was nu voorgoed een einde aan gekomen. O ja, er waren nog wel conflicten, maar die speelden zich af ver van hier, in de marge zogezegd. Dat waren stuiptrekkingen van een vroegere periode. De liberale partij heette nu ‘Partij voor Vrijheid en Vooruitgang”. En in die twee woorden konden de meesten zich wel herkennen: we konden er alleen maar op vooruitgaan. De katholieke kerk stond op het punt een grondige reformatie door te maken met een oecumenisch concilie. Na de dekolonisatie kwam de ontwikkelingssamenwerking. En, nadat we hier in Europa de vrede hadden gefikst, zouden de Verenigde Naties daarvoor zorgen op universeel vlak.

Onze illusies werden de een na de ander in flarden geschoten. Niet het minst de voorbije twee jaren. Poetin, Trump en Netanyahu, terwijl de klimaatmarsen zijn doodgebloed. Met als gevolg dat de jongere generatie opgroeit in een sfeer van onmacht en moedeloosheid. Wat nefast is voor haar en onze geestelijke gezondheid. Maar misschien hebben de zwartkijkers wel gelijk en is onze aarde inderdaad naar de knoppen? Er wordt steeds minder gesproken over ‘vijf voor twaalf’ maar over ‘vijf na twaalf’.

Nos autem sperabamus… Het Emmaüsevangelie eindigt niet met deze woorden. Het verhaal gaat verder: “Daarna verklaarde hij hun wat er in al de Schriften over hem geschreven stond.” (Lucas 24, 27) Wat stond dan wel bij Mozes en de profeten? Dat die nieuwe wereld er komt doorheen moeite en pijn. Denk aan de woestijntocht, aan de Babylonische ballingschap, aan de lijdende dienaar, aan Job. “Moest de messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?”

Daniël Alliët spreekt, in een podcast, een gelijkaardige taal: “Als het gaat, moet je voortdoen. En als het niet gaat, moet je zeker voortdoen.” (1) Hij stapte in 1986 van een hogere kerkelijk opdracht in het bisdom Brugge over naar Brussel. Daar liet hij in zijn Begijnhofkerk mensen zonder papieren toe. Dat gebeurde niet zonder slag of stoot. Maar hij wist zelfs burgemeester De Donnea te overtuigen, wat toentertijd resulteerde in een aantal regularisaties. Over de hongerstakingen in het kerkgebouw zegt hij: “Ik was er niet voor, maar ik was met hen. Ze weten dat ik achter hen sta. Benader hen als medemensen, niet als dingen: zo niet ga je hen ontmenselijken zoals in de gevangenis in Syrië gebeurde.”

Daarop bezoekt hij met zijn interviewer een aantal projecten:
* Globe Aroma in de Moutstraat, een werkplaats voor nieuwkomers.
* In een rusthuis gaan mensen zonder papieren meewerken.
* Een van hen had problemen op school, maar studeert nu voor hulpverpleegkundige.
* Woonbegeleiding Puerto bereikt 80 families van thuislozen
* Ten slotte gaat hij de Begijnhofkerk in, nu ‘House of Compassion’ (2).

Zijn inspiratiebronnen: Helder Camara, Emmanuel Levinas en Maurice Bellet (La peur ou la foi). Geloof zonder politieke actie is een vluchtgeloof. Het is onze rol goed nieuws (evangelie) voor de armen te zijn. Vanuit de mystieke dimensie komt het verzet. Johannes XXIII zette de ramen open, maar die werden zo vlug mogelijk weer gesloten. Kardinaal Martini van Milaan zei: we zijn in de kerk 200 jaar ten achter wat de vrouw betreft. Maar Daniël vermeldt ook zijn eigen moeder die haar man verloor toen hijzelf 8 maand was.

Hij heeft het over ‘radicale hoop’. Het zal vele jaren duren, zoals met de suffragettes en de arbeidersbeweging het geval was. Ikzelf zal het niet meer meemaken, zegt hij, zoals de kathedraalbouwers het resultaat niet zagen.

* * *

Wat aansluit bij Manu Keirse: “Als je eenmaal boven de tachtig bent, kom je in een periode waarin niets meer moet, maar waarin je nog heel veel voor de samenleving kunt betekenen. Het is niet alleen een tijd om terug te kijken, maar ook om er te zijn voor anderen. Je kunt bomen planten, wetend dat je niet meer in hun schaduw zult zitten.” (3)

Hoop begint dicht bij huis: “We lezen over oorlog, we zien asielzoekers op tv. Anoniem. Maar als een Syrisch gezin in jouw straat komt wonen, kun je contact met hen zoeken. Ze verstaan aanvankelijk geen Nederlands, maar in het voorbijgaan kun je hen een vriendelijke blik toewerpen. Kijken of ze iets missen, vragen of ze iets kunnen gebruiken: dat versterkt hun gevoel welkom te zijn. Maar ook jij wint: die ontmoeting zal je inzichten geven over ons asielbeleid, over regimes in andere landen. De wereld anders zien begint in je eigen straat door individuele mensen te zien als exponenten van een wereld waarvoor je iets kunt

betekenen. Door die verbondenheid op kleine schaal creëer je verbondenheid tussen ons volk en hun volk, tussen ons vredelievend land en het moeilijke regime van het land waaruit zij moesten vluchten. Daarmee schenk je hoop en toekomst.” (4)

---

(1) Leo A. De Block, priester Daniël Alliët “De stem van wie niet wordt gehoord in onze samenleving heel luid laten klinken”, Otheo Radio, 28 mei 2025, podcast van 56 minuten.
(2) Marcel Cloet, “House of Compassion”, Nieuwsbrief Evangelie Levensnabij 2024 nr. 2, p. 3 - 6 (kan gelezen worden op onze website www.evangelielevensnabij.be)
(3) Manu Keirse, “Verzilvering in plaats van vergrijzing”, DSL 7 juni 2025, p. 2
(4) Manu Keirse, “Anders kijken, humaner leven”, Volzin Magazine, juli/augustus 2025, p. 53

11. Gebedsviering Antwerp Pride

Gebedsviering met mensen van regenbooggemeenschap tijdens Antwerp Pride: "Hopelijk stelt de kerk zich meer en meer open"

In de Sint-Andrieskerk in Antwerpen is een oecumenische gebedsviering gehouden naar aanleiding van de Antwerp Pride. De viering is een initiatief van de Verenigde Protestantse en Rooms-Katholieke Kerk. Verschillende mensen uit de LGBTQIA+-gemeenschap namen het woord.

De Sint-Andrieskerk in het hartje van Antwerpen liep goed vol voor een oecumenische gebedsviering. "Elk jaar wordt de bijzondere viering gehouden ter ere van de Pride, waarin mensen van de LGBTQIA+-gemeenschap het woord nemen", vertelt Saskia Van den Kieboom, die de viering heeft georganiseerd. Voor bisdom Antwerpen is ze het aanspreekpunt voor geloof en homoseksualiteit.

"Gelukkig ervaren we steeds meer openheid in de kerk", zegt ze. "Vanuit Rome wordt de deur richting LGBTQ steeds meer opengezet. Er is geen eensgezindheid, ook niet in het Vaticaan. In Afrika liggen de kaarten nu eenmaal anders. We kunnen dat niet veranderen, maar wel in dialoog gaan. Maar de hardheid verzacht wel." De Pride blijft volgens haar belangrijk. "Het is een protest dat absoluut nodig is."

"Het is heel belangrijk dat de kerk laat zien dat ze open staat voor iedereen", vertelt iemand die de viering mee volgde, en die een transitie onderging van man naar vrouw. "De rechten van de transgemeenschap staan zwaar onder druk. Daarom hoop ik dat de kerk zich meer en meer openstelt. Meer en meer voel ik dat ik welkom ben."

Antwerps bisschop Johan Bonny is een felle voorvechter voor de holebigemeenschap. "Hij beseft dat de kerk de deuren moet openzetten voor iedereen. Er staan al zoveel kerken leeg", zegt de transvrouw.
"Het gaat vooral over de kerkgemeenschap. Toen ik me heb ge-out en ik voortaan als vrouw door het leven ging, voelde ik dat ik nog altijd welkom was. In mijn eigen kerkgemeenschap in Hasselt ben ik warm opgevangen. Ik ben wie ik ben, en ik ben doodgelukkig nu.

12. De roep om een sterke man

In deze tijd van wereldheersers als Poetin, Trump en Xi en van het aantreden van een nieuwe paus, herlas ik in ‘Zien soms even’, van Huub Oosterhuis,
van 53 jaar geleden, het stukje

over het onuitroeibare heimwee
naar leiders en sterke mannen

over het visioen van een
andere wereldorde:
‘niemand of iedereen’

over geloven, geesten onderscheiden,
het leven kiezen, rusteloos zijn.

Het begint dus met het citaat van Hendrik Marsman:
‘En door het onuitroeibaar heimwee vervuld
de Koning te zien voor wie ik had willen strijden
schrijd ik naar de Dood.’
Een gedicht uit de tijd tussen de twee wereldoorlogen,
toen alom de democratie verziekte en er om sterke mannen geroepen werd.

Diep in iedere ziel wordt die droom een beetje gedroomd. En in de meest uiteenlopende relaties tussen mensen, tussen vrienden en geliefden, tussen vader en zoon, tussen leermeester en leerling, tussen arts en patiënt, gaat dat onuitroeibaar heimwee zijn gang. Dat heimwee naar die ene, die unieke, die de kastanjes voor je uit het vuur haalt; of tegen je zegt, dat je nu maar rustig moet gaan slapen.
We willen vereren, verheerlijken, dwepen, aanbidden, wij mensen.

Maar die man wordt er zelf niet beter van:
Lieve paus. Arme broeder Montini. Arme Mao. Arme iedereen die zo is opgezadeld met macht, met verantwoordelijkheid voor het hele heelal en iedereen daarin, – zo hoog te paard. Arme koningen, leiders, hogepriesters, of hoe je ook heet. Arme iedereen die door mensen verafgood wordt en beladen met de verlangens en illusies van anderen. Arme sterke man. Je zult bezwijken onder de verantwoordelijkheden die iedereen op je afschuift.
Of je zult corrupt worden, zoals altijd iedere koning corrupt werd. Zoals in Israël koning David, niemand minder, onbetrouwbaar bleek, ten langen leste; een huurling die het ooilam van de arme afneemt, ten eigen bate.

Wat verder gaat het over een alternatief.
Psalmen beschrijven een alternatieve sterke man, een koning die opkomt voor de misdeelden. In die psalmen klinkt de stem van Israëls geweten. In dat geweten wortelt het visioen van een andere wereldorde, die gestalte krijgt en lijfelijk nabij komt en geloofwaardig wordt in ‘de vredevorst’, die het tegenbeeld is van de sterke man.
Hij is een kind, – weerlozer kan het niet. Hij is bekleed met geest van inzicht, trouw en geduld. Hij is degene die bereid is in te staan voor anderen. Hij behartigt de saamhorigheid van allen, – hij draagt onze lasten, zegt de profeet Jesaja.

Het komt uit bij Jezus van Nazareth.
Een mens-van-vlees. Vergankelijk als een bloem. Maar een mens met anderen samen, en naar iemand toe.

Maar ook bij onszelf:
Het leven kiezen. Die samenhang van mensen met mensen door en van mensen aanvaarden. Opgenomen willen zijn in een verband dat alles omvat, mogelijk of onmogelijk. Een samenhang die geen einde heeft.

Is 'god' een woord voor die samenhang? Is hij het, die dit verband stelt, schept, bedoelt en garandeert? Is hij de stem die mij mijn plaats wijst en mijn taak, in die samenhang?

De profeet-in-Israël doorziet en ontmaskert de roep om de sterke man als een heilloze droom ten koste van de armen, als een poging te ontkomen aan die onafzienbare samenhang en aan eigen verantwoordelijkheid.
De profeet is ook de ziener van het ongelooflijke. Hij gelooft dat ieder mens uniek en onmisbaar is binnen die onmetelijke samenhang, en toegerust tot die keuze-ten-goede. Goed gemaakt, zeer goed.
Dat hij, zo broos als hij is, de kracht heeft om met een ander te delen wat hij heeft; brandpunt van goedheid zijn; een begin van gerechtigheid en vrede.

Zij die geloven zijn onbruikbaar binnen het machtige systeem van deze wereldorde. Zij voelen zich ballingen, ongemakkelijk en links binnen deze vrije-ondernemende samenleving, die geen leven is voor de meerderheid van de wereldbevolking.

Zij zijn rusteloos. Zij branden op, en vinden dat niet eens heel erg. Zij reiken altijd boven hun krachten, en kunnen niet anders, en willen niet anders.(1)

De Duitse filosoof en historicus Philipp Blom stelt in onze dagen vast:
Jongeren verkiezen het idee van een sterke leider, democratische instellingen worden in diskrediet gebracht, samen met de media, de rechtbanken, de universiteiten en de parlementen. Populisten vieren historische overwinningen door de "gewone" mensen op te zetten tegen de wortelloze kosmopolitische elites en parasitaire migrantenhordes." (2)

De woorden van Oosterhuis zijn m.a.w. zoveel meer dan religieuze poëzie. Ze zijn een profetische waarschuwing, ook voor de mens van deze eeuw. Een vernieuwd christendom dient een eigen bijdrage te leveren voor een tegenbeweging. Die moet ervoor zorgen dat we straks niet ten ondergaan in een zee van totalitarisme.
(Rob)

---

(1) Huub Oosterhuis, Zie soms even, Uitgeverij Ambo, 1972, p. 160-175
(2) Philipp Blom, De ontrafeling van het vrije Westen, De Standaard, 10-11 mei 2025, p. 46-47

13. Rustpunt

Uit “Misschien wisten zij alles: 313 verhalen over de eekhoorn en de andere dieren” - Toon Tellegem

Ga eens naar de rand van de wereld.

De eekhoorn keek met grote ogen naar de wereld om hem heen. Het was een warme dag in de zomer en daar was de grasspriet die groen en scherp omhoogschoot uit de zwarte grond. En daar lag de kiezelsteen met zijn kronkelige grijze strepen, en daar de wortel van de beukenboom waar hij zojuist over was gestruikeld en waarnaast hij met grote ogen naar de wereld zat te kijken. De wereld! De eekhoorn schudde zijn hoofd en besloot eens nauwkeuriger naar de wereld te kijken. Hij raapte de kiezelsteen op en zag midden in de steen in het wit een paar kleine gaatjes zitten. Hij bracht zijn ogen wat dichterbij en zag op de bodem van een van de gaatjes een stofje liggen, en midden in dat stofje liep, met tranen in zijn ogen, waarin een raam weerspiegeld werd, waarachter … Op dat ogenblik voelde de eekhoorn een hand op zijn schouder.

‘Wacht even!’ riep hij, maar er was een schaduw over het gaatje in de kiezelsteen gevallen. Hij draaide zich om en keek recht in het vriendelijke gezicht van de giraffe. ‘Eekhoorn!’ zei de giraffe. De eekhoorn schudde zijn hoofd en zei: ‘Je stoort me, giraffe. Ik zag steeds meer van de wereld, ik kon steeds verder kijken, ik keek al bijna door een raam … en net nu moet jij komen …‘ ‘Ga je mee?’ vroeg de giraffe. ‘Waarheen?’ ‘Op ontdekkingsreis.’ ‘Om wat te ontdekken?’, ‘Ja, als ik dat wist was het geen ontdekkingsreis meer.’ De eekhoorn zuchtte opnieuw. Hij werd zo moe van ontdekkingsreizen. Het waren er zo veel. En elke keer ontdekte je weer iets nieuws. Het was altijd hetzelfde. Hij gooide de kiezelsteen laag over de grond langs het pad, zodat hij een zoemend geluid maakte en in de struik verdween. ‘Goed,’ zei hij. ‘Laten we maar op ontdekkingsreis gaan.’ Hij sjokte achter de giraffe aan, in de richting van de rand van het bos. Daar ontdekten zij de mier die lag te slapen en de beer die aan een met honing ingesmeerd voorwerp sabbelde. Daar ontdekten zij ook hoe warm het was, die dag, en gingen zij zitten aan de oever van de sloot langs het weiland. Samen ontdekten zij daar hoe gemakkelijk het is in slaap te vallen aan de rand van de wereld.

Langzaam, zo snel als zij konden

De vlieg vloog tegen de mug aan, midden in de lucht.
‘Ik was in gedachten verzonken…’ zei de vlieg en streek zijn vleugels recht.
‘Ik ook! Wat toevallig!’ zei de mug die een bult op zijn voorhoofd had. ‘In welke gedachten was jij verzonken?’
‘In mooie gedachten,’ zei de vlieg.
‘Ik ook! Wat leuk!’ zei de mug.

Zij gingen naast elkaar tegen een muurtje zitten, en de mug haalde een boek met gedachten te voorschijn en begon het voorzichtig door te bladeren.

‘Kijk,’ zei hij, halverwege het boek, ‘in díé gedachten verzink ik altijd.’
De vlieg bekeek die gedachten van boven naar beneden. Hij kende ze wel. Mooie gedachten waren het.
‘Sla eens om,’ zei hij.
De mug sloeg één bladzijde om.
‘Ja!’ zei de vlieg. ‘Die gedachten. Daar verzink ik altijd in.’ Hij wees een paar prachtige gekleurde gedachten aan en zoemde vergenoegd.
‘Ja,’ zei de mug, ‘dat zijn ook mooie gedachten. Dat vind ik ook.’

Zij kropen dicht tegen elkaar en keken verder in het boek.
‘Wat is dat voor gedachte?’ vroeg de vlieg en wees een dikke kronkelige gedachte aan.
‘Dat is een slechte gedachte,’ zei de mug. ‘Heb jij die nooit?’
‘Nee,’ zei de vlieg, aarzelend, ‘zo’n gedachte kan ik me niet herinneren.’
‘O,’ zei de mug. ‘Je wordt helemaal rood van binnen van die gedachte, als je hem lang genoeg hebt.’
‘Nee’, zei de vlieg toen. ‘Die gedachte heb ik nooit.’ Want hij was nog nooit van binnen rood geweest. Dat wist hij zeker.

Zo bladerden zij verder en zagen nog talloze gedachten. Diepe gedachten, zware gedachten, een paar zwarte gedachten – ‘dat zijn noodlottige gedachten,’ zei de mug die het boek goed kende – en ook luchtige, lichtblauwe en rare gedachten.

‘Ik wist niet dat er zoveel gedachten waren,’ zei de vlieg, toen de mug de laatste bladzijde omsloeg.
‘Ja,’ zei de mug. ‘En dit is nog maar deel één.’

Zij schudden hun hoofd, namen afscheid van elkaar en vlogen elk een andere kant op.
De avond viel, dunne witte nevels maakten zich los van de grond en begonnen rond te dwalen, tussen de bomen, alsof zij iets zochten. Het was midden in de zomer, midden in het bos.

COLOFON

- Redactie: Rob Debels, Lieven Debosscher, Isabelle Maes en Bart Pieters
- Medewerkers aan dit nummer: Yassin El Attar, Fernand Maréchal en Jeremie Vaneeckhout
- Layout: TiDee - www.tidee.be
- GDPR: Je kan de gegevens die we over je bewaren altijd opvragen, laten wijzigen of verwijderen via een mail aan lieven.debosscher@gmail.com

Geloof & leven verweven is de nieuwsbrief van Evangelie Levensnabij. Het is een driemaandelijks contactblad van christenen die hun geloof verbinden met persoonlijke en maatschappelijke levensvragen, met een bijzondere aandacht voor wie in de samenleving uitgesloten worden.

Ze voeden zich aan een Bijbelse spiritualiteit en kiezen voor een andere levensstijl. Ze opteren voor een democratisch kerkmodel en voor samenwerking met mensen die werken aan een rechtvaardige wereld vanuit een ander geloof of levensbeschouwing.

Evangelie Levensnabij is aangesloten bij Bezield Verband, een netwerk van personen en kerkgemeenschappen die in Vlaanderen een eigentijdse lichtbaken van zingeving willen zijn.